lär dig att BUDGETODLA

Konsten att odla helt eller nästan gratis, skapa kretslopp och återbruka sina resurser

(C) JASMINE WAARA

#budgetodla

Det går att lägga hur mycket pengar som helst på odling och trädgård. Eller inte. Det beror på hur bråttom du har, hur intresserad du är och hur pass påhittig du vågar vara. Det är lättare för den som har trädgård, men många tips passar även den som bor i lägenhet, odlar i förskolan eller har kolonilott.

gratis 2023

Den här onlinekursen håller jag gratis då och då hela år 2023 (sen tar jag nån symbolisk 50-lapp) så tipsa gärna dina odlarvänner om den! Bevaka nya datum på skillbreak.com

Att budgetodla handlar om att odla helt eller nästan gratis, beroende på vilket nivå man väljer att lägga sig. Många tror att det mest handlar om istället-för-att-köpa-prylar, och det gör det delvis, men framförallt handlar det om att SKAPA KRETSLOPP så att man inte behöver köpa så mycket i onödan.
Det handlar också om att återbruka, om inre och yttre självhushållning och att hushålla med sin tid och energi. För tid är ju också en valuta. Och allt blir inte nödvändigtvis billigare bara för att du odlar det själv, det beror på HUR du har odlat fram det. Och allt börjar ju med ett frö...

Gratis och nästan gratis frö:

1. FRÖBIBLIOTEK finns ofta i vanliga bibliotek, en lista hittar du på trädgårdstrollet.se

2. FRÖKEDJA/FRÖBYTE Bra sätt att byta till dig frön du vill ha mot frön du själv inte behöver längre

3. Lär dig FRÖODLA. Föreningen Sesam håller regelbundet kurser i fröodling (eller låna en bok på biblioteket om fröodling, t ex Sesams bok Frö För Framtiden).

> Det fina med att lära sig fröodla är att det blir enorma mängder frö! Fulla Ica-kassar! Hinkvis! Det kan du sen använda som en alternativ valuta för att byta till dig annat frö som du vill ha. Ingen orkar fröodla precis allt men det behövs heller inte, 2-3 olika grödor kommer du långt med vid fröbyten.

Viktigt att ha koll på som fröodlare (om du vill sprida ditt frö till andra):

1. PLANTANTAL – Vissa grödor är känsliga för inavelsdepression, då är det viktigt att spara frö från många olika plantor för att fröet ska bibehålla sin kvalitet och grobarhet.

2. PLANTAVSTÅND – För att undvika korspollinering är det viktigt att ha ordentliga avstånd mellan olika sorter som annars kan korsa sig (och då blir en ny sort).

3. SELEKTION – Det är viktigt att odla upp många plantor så att du kan selektera bort/välja bort plantor som inte beter sig sorttypiskt. Och spara aldrig frö från sjuka plantor.

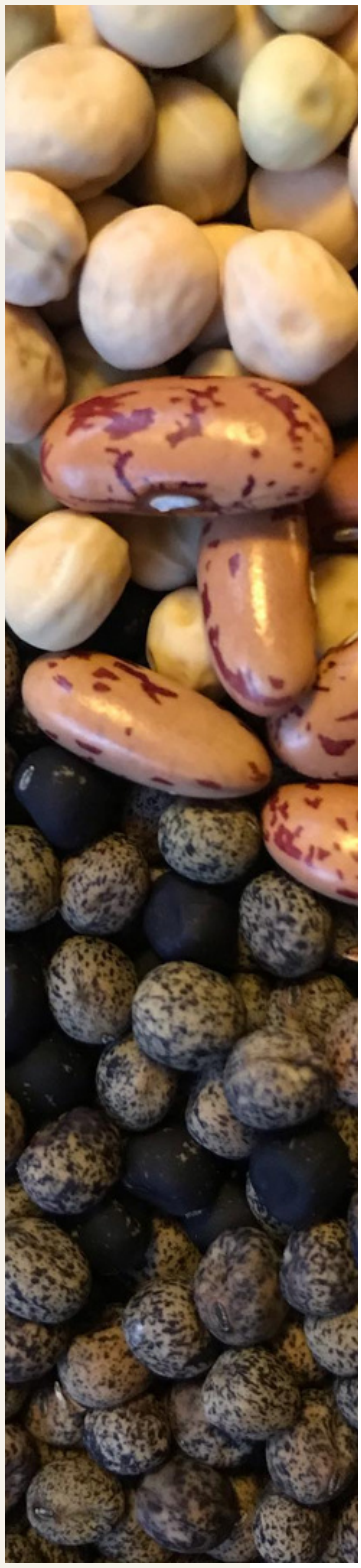

Välja sort

UTVECKLINGSTID är jätteviktigt! Det spelar ingen roll hur snygg bilden på fröpåsen är om den ändå inte hinner mogna hemma hos dig.

Strategi & växtval: vad vill du äta?

Fundera igenom vad du ska satsa på. Kvalitet eller kvantitet? Sånt som är dyrt i matbutiken eller sånt som ni äter mycket av? Eller kanske sånt som helt enkelt inte finns i matbutiken: lila morötter, smulgubbar, svartrot, gourmettomater, superstark chili, ramslök etc...

Den som har tillräckligt mycket tid, energi och odlingsyta behöver inte välja och kan satsa på både kvalitet och kvantitet.

Vad brukar ni köpa för grönsaker? Kan ni odla dem själva? Och vilka förpackningar brukar ni kasta i återvinningen, kan ni återbruka dem när ni odlar?

Några av mina absoluta favoritbudgetodlarprylar är mjölkförpackningar, juiceflaskor med avsågad botten, vindruvsaskar, klädnypor som skylt, plantbrätten med hål, skobrickor, snittblomshinkar, papperskorgen Fniss och maskeringstejp + vattenfast penna.

SÅDD

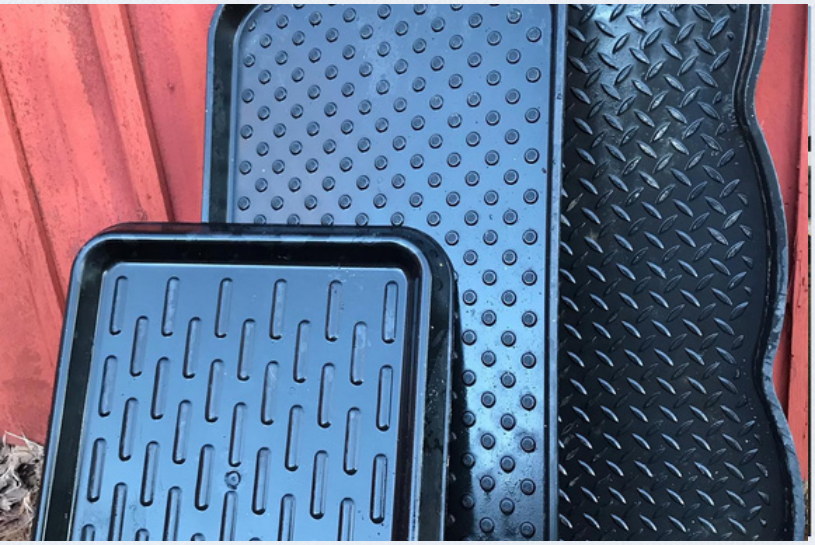

Det finns en triljard olika återbrukade gratisgrejer att använda som de flesta redan har hemma...

Ännu fler istället-för-att-köpa-saker hittar du i blogginlägget Budgetodla del 4: Prylar
på trädgårdstrollet.se

OMPLANTERING

(C)TRÄDGÅRDSTROLLET

> Budgetodling handlar om så mycket mer än istället-för-att-köpa-prylar. Det som vi hobbyodlare lägger mest pengar på är faktiskt jord och gödsel, så om du VERKLIGEN vill spara pengar så gäller det att du lär dig skapa kretslopp och göra din egen jord och ditt eget gödsel.

Skapa kretslopp: "skräp" blir resurs

Att göra egen jord = kompostera. Att på olika sätt hjälpa organiskt material att brytas ner snabbare.

Det finns massor av olika sätt att kompostera på: Bokashi, solkompost, kallkompost, varmkompost, maskkompost, limpkompost mm Man kan också täckodla vilket är en slags kompostering direkt på plats i odlingen, där naken jord täcks med ett tunt lager av t ex löv/ensilage/gräsklipp/växtrester.

En kompost fungerar som trädgårdens hjärta: "skräp" omvandlas till resurs. Det finns ingen anledning att köra löv till kretsloppcentralen, använd dem istället för att göra ny jord.

GÖRA EGEN JORD: LÖV

Löv är gratis och går att använda på flera sätt.

- Lägg löven i vanlig trädgårdskompost. Vänta 1-2 år eller mer.
- Trä en stor sopsäck över en tunna, i med löven, vattna, stäng säcken, stick hål i botten, vänta 6 månader eller mer.
- Gör likadant men vattna med EM, pressa ut luften och stick INTE hål på säcken. Vänta 3 veckor eller mer.
- Täckodla med löven.

FLER TIPS PÅ HTTPS://WWW.TRADGARDSTROLLET.SE/2023/01/17/BUDGETODLA-DEL-2-JORD/

(C)TRÄDGÅRDSTROLLET

GÖRA EGET FLYTANDE GÖDSEL

Flytande gödsel tas upp snabbare av växterna och det finns många olika sätt att göra gratis flytande gödsel på.

Kissvatten /guldvatten - späds 1:10 (dvs 1 dl urin och 9 dl vatten till 1 liter)
Ogräsvatten- späds 1:10
Nässelvatten - späds 1:10
Fermeterat nässelvatten- späds 1:20
Vallörtste (innehåller kalium) - späds 1:10
Lakvatten från bokashi - späds 1 del lakvatten och 100 del vatten

Och du, kom ihåg att SPÄ UT ditt gödselvatten!

LÄNKAR TILL RECEPTEN PÅ DESSA HITTAR DU PÅ HTTPS://WWW.TRADGARDSTROLLET.SE/2023/03/03/BUDGETODLA-DEL-5-GODSEL/

(C)TRÄDGÅRDSTROLLET

Gör eget ogräsgödselvatten:

- Lägg ogräs i nätpåse i vattentunna med kran (eller utan) Fyll på vatten, vänta 24 h

- Eller i hinkar med lock. Fyll på vatten, vänta i 24 h

- Eller i vattenkanna. Fyll på vatten, vänta i 24 h

Om det står längre än 24 h så behöver det späs ut.

gratis växtkraft!

Tänk på att de flesta sorters gödselvatten är koncentrat som behöver spädas ut, annars kan växterna i värsta fall dö. Spä hellre för mycket än för litet.

på trädgårdstrollet.se finns en serie som heter just BUDGETODLA med länkar till fler gödselrecept.

(C)TRÄDGÅRDSTROLLET

WORKBOOK BUDGETODLA#1

Det går att odla helt gratis. Eller delvis gratis. Du måste inte välja. Välj russinen ur kakan och gör det som passar ditt odlande.

Vad lägger du allra mest pengar på i din odling nu? Jord? Gödsel? Prylar, växter, frö eller annat? Vad kan du spara mest pengar på att tillverka själv?

Finns det ett fröbibliotek i din kommun? Kolla på https://www.tradgardstrollet.se/2020/03/07/frobiblioteket-i-tierp/

Kan du tänka dig att lära dig att fröodla? Vad vill du börja med, ärtor? Bönor? Vad vill du äta mycket av? (för det kommer att bli MYCKET frö!)

WORKBOOK #2

Vad har du för prylar hemma som du kan återbruka?

Mjölkförpackningar? Skobrickor? Klädnypor? Vindruvsaskar? Fågelmatshinkar? Annat? Var ska du samla ihop detta nånstans?

Vad har du för resurser i din trädgård som du kan omvandla? Kan du fråga grannen om du får deras löv?

Gräsklipp? Löv? Ogräs? Nässlor? Vallört? Annat? Använd det som finns i din närhet! (och glöm inte kissvatten!)

Har du nån bra plats i trädgården där du kan förvara din kompost/ditt jord- och gödselmakeri?

Kompost är bra men kanske inte det snyggaste som finns, och gödselvatten luktar inte hallontårta direkt... Har du nån avskild plats där de inte stör?

WORKBOOK BUDGETODLA #3

Vilken slags jord brukar du köpa? Kan du göra den själv?

Och när på året brukar du behöva den? Försök att tillverka lite jord hela tiden, så finns det ordentligt tills dess att du behöver mycket t ex på våren.

Vilket slags gödsel brukar du köpa? Kan du göra det själv?

Hemmagjort flytande gödsel är bäst för utomhusanvändning tycker jag (inomhus kan det lukta), men det är ju också där det går åt mest.

Vad tycker du är värt att köpa?

Pengarna du tjänar in på att budgetodla kan du antingen spara eller lägga på annat! Vad behöver du? Bra växtlampor? Bra märkpenna, bra sekatör eller nåt annat?

Tack för ikväll!

Nu har du kommit en bra bit på vägen till att kunna odla helt eller nästan gratis.
Prova dig fram! Bokashi kanske inte är din grej men lövmull kanske blir det, eller så kör du många olika sorters komposter parallellt. Man måste inte välja, lite budgetodling är bättre än ingen.

Lycka till med odlingen!

Jasmine :)

Har du fått mersmak?

Fler av mina onlinekurser finns på skillbreak.com

Och på trädgårdstrollet.se finns många fler odlingstips, fler än 40 sortguider om grönsaker, blommor frukt& bär och så podden med tematiska avsnitt och kunniga gäster. Inga betalväggar eller prenumeration behövs, allt är gratis.

(C)TRÄDGÅRDSTROLLET